МОТИВИ

към проект на Наредба за условията и реда за съгласуване при изграждане, въвеждане в експлоатация, използване и поддържане на автоматизирани технически средства или системи по чл. 167в, ал. 1, т. 4 от Закона за движението по пътищата и за обмена на информация и форматите на предоставяните данни за налагане на наказания и за реда за обмен на информация за осъществяване на връчването на електронни фишове от определени от кметове на общини или райони длъжностни лица

I. Причини, които налагат приемането на акта.

С промени в чл. 167в, ал. 1, т. 4 от Закона за движението по пътищата (ЗДвП), обнародвани в „Държавен вестник“ бр. 64 от 2025 г., които влизат в сила от 7 май 2026 г., е предвидено, че кметовете на общини могат да изграждат, въвеждат в експлоатация, използват и поддържат автоматизирани технически средства или системи, заснемащи или записващи датата, точния час на нарушението и регистрационния номер на моторното превозно средство, с което е извършено нарушение по този закон, както и друга информация, необходима за обработка на нарушението.

Общините, в които са въведени в експлоатация автоматизирани технически средства или системи следва да осъществяват чрез единна информационна система на съответната община автоматизиран обмен на данни с информационни системи на Министерството на вътрешните работи за извършване на административнонаказателна дейност. От общините следва да се предоставят всички необходими данни за пътното превозно средство, установеното нарушение, както и друга относима информация, необходима за осъществяване на административнонаказателната дейност.

Съгласно законовите промени, длъжностни лица от съответната община или район, определени със заповед на кмета на общината или района, при извършването на административни услуги на гражданите ще връчват електронни фишове за наложени наказания по ЗДвП, издадени от Министерството на вътрешните работи.

Горепосочените промени в закона са направени от законодателя, изхождайки от съображенията, че безопасността на движението по пътищата е ключов индикатор за развитието на обществото. Със средно 1.35 млн. загинали годишно пътнотранспортния травматизъм в световен мащаб остава неприемливо висок. През последните десетилетия безопасността на пътя в Европейския съюз (ЕС) се подобри значително като ЕС е първенец в класацията за най-сигурни пътища със средно 49 загинали на един милион души. По този начин между 2010-2020 г. броят на смъртните случаи по пътищата е намалял с 36%. Тези цифри са под целта за 50% по-малко смъртни случаи, определена за същото десетилетие. Съгласно Резолюцията на Общото събрание на ООН от 02.09.2020 г. относно пътната безопасност, периодът 2021- 2030 г. се обявява за Второ десетилетие на действия за безопасност на движението по пътищата и се включва нова цел за намаляване на жертвите до 2030 г.

Именно поради това пътнотранспортните произшествия са съществен проблем, за справянето с който се полагат значителни усилия на глобално, национално, регионално и местно ниво.

В периода 2016-2017 г. Световната здравна организация разработи 12 цели за изпълнение по отношение на ключовите рискови фактори, за да се намалят жертвите и нараняванията на пътя. Сред тях следва да се посочат следните цели:

1. до 2030 г. да се постигне наполовина намаление на дела на превозните средства, които пътуват над допустимото ограничение на скоростта;

2. до 2030 г. да се постигне намаление на половина на броя на нараняванията и смъртните случаи, свързани с водачи, употребили алкохол и/или наркотични вещества или техни аналози.

Най-голям брой тежки ПТП на 10 000 жители настъпват в населените места на големите области на страната. Интензивността на движението влияе силно върху настъпването на пътнотранспортни произшествия. Нарастването на броя преминали превозни средства по пътната и уличната мрежа за даден период от време, при равни други условия, води до повишаване на риска от настъпване на ПТП.

Използването на автоматизирани технически средства и системи (АТСС) за контрол, е един обективен и доказал своята превантивна ефикасност метод в много държави, които създават висока степен на достоверност, изключващо намесата на субективен фактор, при регистриране на нарушенията на правилата за движение по пътищата. Поставянето на технически средства, които автоматично да записват административните нарушения, трябва да се извършва по определена процедура и с оглед спазването на определени изисквания (арг. чл. 32, ал. 2 от Конституцията на Република България). Използването на АТСС е позволено, тъй като касае повишаване и гарантиране на сигурността при движението по пътищата.

Предложенията за промени в ЗДвП са направени от народните представители в търсене на нови алтернативни решения с цел подобряване на пътнотранспортната безопасност в границите на населените места, а и на територията на страната като цяло.

На местно ниво кметът на общината набелязва мерки за подобряване на състоянието по безопасността на движението по пътищата на територията на общината, като за целта разработва програми съгласно § 1а, ал. 1 от Допълнителните разпоредби на ЗДвП. Кметът на общината управлява общинските пътища на територията на съответната община и ги поддържа съобразно транспортното им значение, изискванията на движението и опазването на околната среда.

С разширяването на броя на АТСС, ползвани за контрол за спазване на правилата за движение по пътищата значително ще се повиши ефективността на контролната дейност, което от своя страна ще даде положително отражение за подобряване на безопасността на движение в границите на населените места. На следващо място, ще се увеличат значително възможностите на органите на Министерството на вътрешните работи по провеждания от тях пътен контрол по линия на нарушенията на правилата за движение по пътищата. Органите на МВР и на пътна полиция в частност ще продължат да изпълняват задълженията си по осъществяване на административно-наказателна дейност на скоростните режими, но предложените промени ще осигурят по-голям ресурс за провеждане на ефективен пътен контрол над участниците в движението по пътищата, както в населените, така и в извън населените места.

За да се уреди прилагането на горепосочените законови изменения, законодателят е предвидил условията и реда за съгласуване при изграждане, въвеждане в експлоатация, използване и поддържане на автоматизирани технически средства или системи по чл. 167в, ал. 1, т. 4 от ЗДвП и за обмена на информация и форматите на предоставяните данни за налагане на

наказания от органите по чл. 165 от ЗДвП, както и редът за обмен на информация за осъществяване на връчването на електронни фишове от длъжностни лица длъжностни лица от съответната община или район, да се определят с наредба, издадена от министъра на вътрешните работи.

Поради горните причини от министъра на вътрешните работи следва да се издаде наредба, чиито предмет да обхваща:

1. условията и реда за съгласуване при изграждане, въвеждане в експлоатация, използване и поддържане от кметовете на общини на АТСС по чл. 167в, ал. 1, т. 4 ЗДвП;

2. условията и реда за осъществяване на автоматизиран обмен на информация между единните информационни системи на общините с информационни системи на МВР, за извършване на административнонаказателна дейност от определените по чл. 165, ал. 1 от ЗДвП служби на МВР;

3. форматите на предоставяните от единните информационни системи на общините данни, необходими за налагане на наказания от определените по чл. 165, ал. 1 от ЗДвП служби на МВР;

4. реда за обмен на информация между общините и МВР за осъществяване на връчване на електронни фишове, издадени от структурите на Министерството на вътрешните работи, с които се налагат наказания по ЗДвП, при извършването на административни услуги на гражданите от длъжностни лица от съответната община или район, определени със заповед на кмета на общината или района.

Дейностите по изграждане, въвеждане в експлоатация, използване и поддържане на АТСС следва да осигуряват достоверност и точност на обменяната информация и сигурност на информацията и информационния обмен и наредбата следва да определи правилата за това.

Наредбата залага изискванията към АТСС, информационните системи, които ще се ползват и реда за осъществяване на информационния обмен.

II. Целите, които се поставят.

Със създаването на условия и ред за прилагане на измененията и допълненията на ЗДвП се цели:

1. повишаване на ефективността на контролната дейност на правилата за движение от стопаните на пътищата в рамките на населените места;

2. по-добра превенция на административните нарушения на правилата за движение по пътищата и непосредственото им разкриване и установяване;

3. подобряване на безопасността на движение по пътищата и превенцията на нарушенията в границите на населените места, а оттам и в страната като цяло;

4. намаляване на възможностите за настъпване на пътно-транспортни произшествия;

5. намаляване на пътнотранспортния травматизъм.

III. Финансови и други средства, необходими за прилагането на новата уредба.

За приемането на проекта на Наредба не са необходими допълнителни разходи/трансфери и други плащания, които да бъдат одобрени по бюджета на Министерството на вътрешните работи за сметка на бюджети по държавния бюджет.

Прилагането на проекта на Наредба ще се изпълнява в рамките на утвърдените бюджети за съответната година.

Предложеният проект на акт не води до въздействие върху държавния бюджет.

IV. Очаквани резултати от прилагането.

Очаква се повишаване и гарантиране на сигурността при движението по пътищата, оттам - опазване на живота и здравето на участниците в движението по пътищата и опазване на имуществото на юридическите и физическите лица съгласно чл. 1, ал. 2 ЗДвП. За целта ще се постигне интегриране на безопасността ма движението по пътищата в дейността на общините като стопани на пътя.

На следващо място, се очаква гарантиране на безопасността на придвижването, както и намаляване на рисковите ситуации участниците в движението по пътищата.

V. Анализ за съответствие с правото на Европейския съюз.

Разглежданата материя не попада в изключителната или споделената компетентност на Европейския съюз (чл. 3 и чл. 4 от Договора за функционирането на Европейския съюз) и съответно е предмет на националноправна уредба в отделните държави членки на ЕС.

Предложеният проект не противоречи първичните и производни източници по чл. 288 от Договора за функциониране на Европейския съюз (ДФЕС). Проектът е в съответствие с неписаните вътрешни и външни източници на правото на Европейския съюз. Не се ограничават специфичните права, респ. задължения, които са предоставени на гражданите на Европейския съюз, регламентирани в чл. 11 от Договора за Европейския съюз (ДЕС) и чл. 20-24 ДФЕС, нито пък се нарушава установения вътрешен пазар, работещ за устойчиво развитие на Европа, основаващ се на балансиран икономически растеж, ценова стабилност, силно конкурентна социална пазарна икономика, и високо равнище на защита и подобряване качеството на околната среда (чл. 3, пар. 2 ДЕС вр. чл. 26, пар. 2 ДФЕС). При изработването на настоящия проект на нормативен акт са взети предвид основополагащите принципи на правото на Европейския съюз.

Предвид че с проекта не се предвижда въвеждане на европейско законодателство, не следва да се изготвя таблица за съответствие с европейското право.